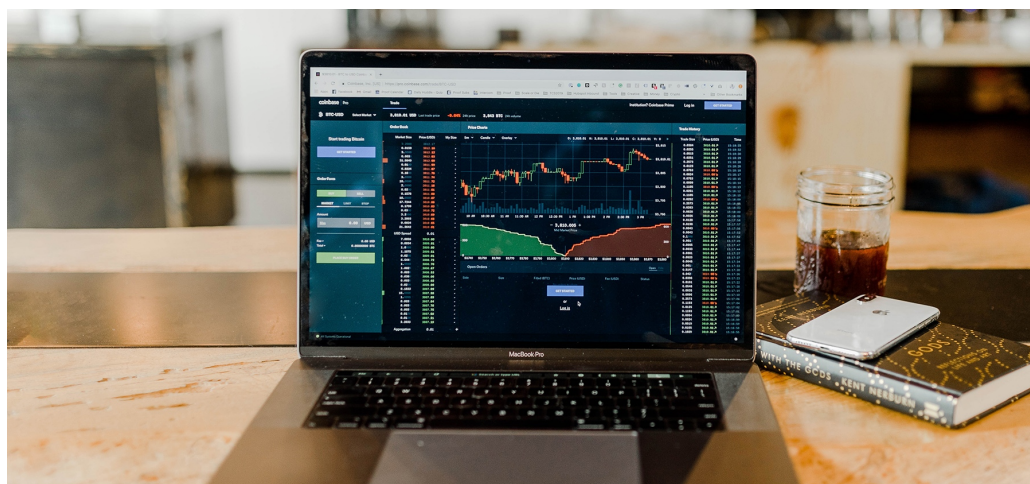

Att välja sparform

26.08.2020

Steget in i placeringsvärlden kan kännas stort. En av de allra första frågorna som många ställer sig när man ska börja investera pengar är om dessa hårt förtjänade slantar ska placeras i aktier, fonder eller kanske ett aktiesparkonto?

Aktiesparkonto, aktier eller fonder?

De olika sparformerna har sina fördelar och nackdelar. Här reder vi ut de olika sparformernas egenskaper och hjälper dig förhoppningsvis några steg på vägen i dessa funderingar.

Aktiesparkonto

Om du vill ha ett alternativ till långsiktigt sparande och är intresserad av aktier så kan den nyaste sparformen på den finska marknaden, ett aktiesparkonto, vara något för dig. Aktiesparkonto är ett konto inom vilket du kan handla med finska och utländska börsnoterade aktier – utan omedelbara skattekonsekvenser.

Du betalar skatt på avkastningen först när du tar ut medel från kontot. Avkastningen beskattas enligt kapitalinkomstskatten, som för närvarande är 30 procent. Om dina kapitalinkomster för året överstiger 30 000 euro är skatten 34 procent på den överskjutande delen. När du sålt aktier eller fått dividender kan du spara avkastningen på aktiesparkontot och sedan omplacera den – på så sätt kan du över tid få fördelar av ränta på räntaeffekten. För dividender från utländska aktier betalar du däremot i regel källskatt i landet där aktien emitterats.

Du kan endast ha ett aktiesparkonto åt gången, och kan således inte ha ett aktiesparkonto i flera banker samtidigt. Du kan dock flytta över ett existerande aktiesparkonto till Ålandsbanken utan skattekonsekvenser. Om du har flera aktiesparkonton samtidigt påför Skatteförvaltningen en skatteförhöjning på 10 euro per dag på varje aktiesparkonto.

”Du betalar skatt på avkastningen först när du tar ut medel från kontot.”

Du kan sätta in maximalt 100 000 euro på kontot som du sedan kan placera i aktier. Om gränsen på 100 000 euro uppnås, kan du göra insättningar på kontot på nytt efter att ha tagit ut pengar. Naturligtvis kan ditt kontosaldo vara högre om investeringarna på kontot ger avkastning. På ett aktiesparkonto är det möjligt att sätta in enbart pengar och från ett aktiesparkonto är det också enbart möjligt att ta ut penningmedel. Via aktiesparkontot kan du endast placera i börsnoterade aktier, inte fonder eller andra börsnoterade produkter, och eventuella tidigare köpta aktieinnehav kan inte överföras till ett aktiesparkonto.

Aktiesparkontot främjar långsiktigt sparande. Det lämpar sig bland annat för personer som har för avsikt att behålla placeringarna under många års tid. Även de som planerar att sätta pengar i bolag som betalar bra dividender, alltså vinstutdelning på aktier, kan ha nytta av kontot. Det här eftersom man kan återinvestera dividenderna utan att betala skatt. Som förälder kan du också öppna ett aktiesparkonto till dina barn – det lämpar sig bra för långsiktigt sparande till barn.

Huruvida en individuell aktieaffär medför vinst eller förlust är inte relevant ur skattesynvinkel. När man lyfter pengar från kontot är det endast av betydelse om hela aktiesparkontot är på vinst eller förlust.

Handelskostnader som uppstår vid aktiehandel debiteras direkt från aktiesparkontot och påverkar således värdet på kontot, vilket innebär att kostnaderna inte längre separat är avdragsgilla. Om kontoskötseavgiften för ett aktiesparkonto debiteras direkt från kontot är den inte längre avdragsgill. Om kontoskötseavgiften däremot debiteras på annat sätt är den avdragsgill.

”Aktiesparkontot främjar långsiktigt sparande.”

Eftersom eventuella vinster på ett aktiesparkonto inte beskattas direkt, så kan heller inte eventuella förluster på kontot utnyttjas under investeringsperioden. Ifall kontot är på förlust när du avslutar det, dvs. du får ut mindre kapital än du investerat, är förlusten avdragbar från övriga skattepliktiga kapitalinkomster i beskattningen under det år aktiesparkontot avslutats. Det här skiljer sig från placeringsfonder, där en avdragsgill förlust uppstår om helheten är negativ när uttagen görs

Ett aktiesparkonto är administrativt enkelt. Investeraren behöver varken hålla reda på aktiernas inköpspriser eller anskaffningstider, och informationen överlämnas direkt till skattemyndigheterna. Förvaltaren av kontot tar hand om byråkrati och beräkningar. Investeraren själv fattar dock investeringsbesluten, men våra rådgivare hjälper dig mer än gärna att utifrån din personliga situation göra upp en långsiktig ekonomisk plan.

Aktier

Till ett vanligt värdeandelskonto kan du köpa hur mycket intressanta inhemska och utländska aktier som du själv vill. Det finns inga begränsningar för hur stora tillgångarna på ett, eller flera, värdeandelskonton får vara.

Ett vanligt värdeandelskonto lämpar sig för sparare som vill göra investeringar under några år och eventuellt lyfta ut dividenderna direkt.

Av dividenden som ett börsbolag delar ut till en aktieägare är 15 procent skattefria och 85 procent

beskattningsbar kapitalinkomst.

Eventuell vinst vid försäljning av aktier kommer att beskattas som kapitalinkomst. Skattesatsen för kapitalinkomster är 30 procent och för den del av kapitalinkomsterna som överstiger 30 000 euro 34 procent. Om försäljningen innebär en förlust, kommer den att dras av från alla kapitalinkomster.

Försäljningsvinst (dvs. överlåtelsevinst) eller försäljningsförlust uppkommer när egendom säljs. Det finns två sätt att räkna ut överlåtelsevinsten: från försäljningspriset drar man av den verkliga anskaffningsutgiften (dvs. inköpspris, förmedlingsarvode och leveransavgift) eller så drar man av den presumtiva anskaffningsutgiften, vilken kan användas när den verkliga anskaffningsutgiften inte kan fastställas. Vid användandet av presumtiv anskaffningsutgift uppges i beskattningen egendomens anskaffningstidpunkt, och anskaffningsutgiftens storlek beror på ägandetiden. För egendom som ägts i minst 10 år är den presumtiva anskaffningsutgiften 40 procent och för egendom som ägts i under 10 år 20 procent av försäljningspriset.

Du som investerare får information från din bank om aktietransaktioner och utdelningar av dividend som betalats ut under året. Informationen vidarebefordras också till skattemyndigheterna och framkommer av den på förhand ifyllda skattedeklarationen, som därefter bör kontrolleras och vid behov korrigeras.

Fonder

Om inköp, uppföljning och försäljning av direkta aktier inte intresserar dig, kan olika placeringsfonder vara ett lämpligt alternativ. Ofta är månatligt fondsparande ett första steg mot placeringsvärlden. Det finns ett brett utbud av fonder, som grovt kan delas in i aktie-, ränte- och blandfonder.

Placeringsfondens viktigaste fördel är riskspridningen och beroende på risknivå och eget intresse finns en lämplig fond för var och en. Genom placeringsfonderna kan spararen placera också i sådana objekt i vilka det inte ens är möjligt att göra direkta aktieplaceringar. Till exempel kan en bostadsfond vara ett bra alternativ för den som är intresserad av bostadsmarknaden, men som själv inte kan eller vill investera i en placeringslägenhet.

En placeringsfond delas in i fondandelar som är lika stora i förhållande till varandra. Fondandelarna är antingen avkastningsandelar eller tillväxtandelar. Ägarna av avkastningsandelar får en årlig avkastning, som beskattas. I praktiken betalar fondbolaget som förvaltar fonderna en förskottsskatt på 30 procent på avkastningen till skatteverket. Till ägarna av tillväxtandelar utbetalas däremot ingen avkastning, utan istället läggs avkastningen till fondandelens värde och beskattas först vid försäljning. Fondandelar som tecknats av privatpersoner är oftast tillväxtandelar. Byte från avkastningsandelar till tillväxtandelar inom samma placeringsfond och tvärtom är skattefritt.

"Ofta är månatligt fondsparande ett första steg mot placeringsvärlden."

Försäljningsvinst eller försäljningsförlust räknas ut genom att dra av teckningspriset och kostnaderna för anskaffningen från inlösningspriset (det pris som fondbolaget betalar till andelsägaren för andelen). Vinsten vid försäljning av fondandelar kommer att beskattas som kapitalinkomst. En förlust som uppkommit i samband med försäljning får dras av från överlåtelsevinster under skatteåret och de fem följande åren.

Från banken får du som investerare information om fondtransaktioner samt eventuell vinst/förlust

under året. Informationen överlämnas också till skattemyndigheterna och presenteras i en på förhand ifylld deklaration, som måste kontrolleras och korrigeras vid behov.

[För att se hela vårt fondutbud, klicka här](#)

Skattesats på kapitalinkomster

Avkastning på ett aktiesparkonto, årlig avkastning på en placeringsfond, eventuell vinst vid försäljning av fondandelar samt vinst vid försäljning av aktier utgör alla kapitalinkomster. Skattesatsen för kapitalinkomster är 30 procent, om kapitalinkomsten för hela året är mindre än 30 000 euro. Kapitalinkomster över 30 000 euro beskattas till 34 procent.

Presumtiv anskaffningsutgift

Den presumtiva anskaffningsutgiften är alltid minst 20 procent av försäljningspriset. När en fondsparare eller direkt aktieägare säljer investeringar som gjorts för över tio år sedan, får de använda en presumtiv anskaffningsutgift om 40 procent för beskattningen. Utöver anskaffningsutgiften är det inte längre tillåtet att från försäljningspriset dra av inköpspriset och utgiften för vinstens förvärvande, den presumtiva anskaffningsutgiften är snarare ett alternativ till avdrag. För aktiesparkonton kan ingen presumtiv anskaffningsutgift tillämpas.

Aktier eller fonder?

Vad kan passa dig beror främst på:

Din långsiktighet - hur länge planerar du att spara?

Din riskvillighet - vad händer om dina investeringar inte går vägen, har du råd att förlora delar av det du investerar?

Din vilja att vara aktiv - kommer du läsa på och göra analyser eller vill du att andra ska göra det åt dig?

Notera att alla investeringar i värdepapper innebär en risk. Värdet på en investering, och den avkastning som genereras, kan både öka och minska i värde och en investerare kan förlora hela eller delar av det insatta kapitalet.

Text **Veera Kaunisvaara** Foto **Austin Distel/Unsplash** och **Micheile Henderson/Unsplash**